

Pozostały wynik całościowy oraz wynik finansowy netto w świetle oceny dokonań jednostki

Jacek Gad*

Streszczenie: *Cel* – Celem głównym artykułu jest analiza pozostałego wyniku całościowego oraz wyniku finansowego z punktu widzenia oceny dokonań jednostki. Celem artykułu jest również ustalenie, w jakim stopniu składniki pozostałego wyniku całościowego (naliczone w poprzednich okresach) przekładają się na bieżący wynik finansowy.

Metodologia badania – Studia literaturowe oraz analiza raportów rocznych spółek należących do indeksów WIG 30 oraz DAX.

Wynik – Pozostały wynik całościowy wskazuje potencjałe korzyści ekonomiczne, które mogą w przyszłych okresach zostać odniesione na wynik finansowy. W badanych spółkach średnia arytmetyczna udziału pozostałego wyniku całościowego w zysku (stracie) netto była istotna i zwiększyła się na przestrzeni analizowanych lat. Co ważne, w przypadku spółek z obu indeksów zwiększył się udział składników pozostałego wyniku całościowego podlegających reklasyfikacji w zysku (stracie) netto. Wydaje się zatem, że w przyszłych okresach sprawozdawczych zwiększy się wartość korekt reklasyfikacyjnych ujmowanych w zysku (stracie) netto. Należy zaznaczyć, że słabością praktyki sprawozdawczej badanych spółek (chodzi tu głównie o spółki z indeksu WIG 30) był brak prezentacji w sprawozdaniu finansowym informacji na temat korekt reklasyfikacyjnych.

Oryginalność/wartość – Konsekwencje implementacji koncepcji wyniku całościowego do praktyki sprawozdawczej stanowią nadal obszar niedostatecznie zbadany. Szczególnie wartościowe wydają się badania porównawcze z tego obszaru. W niniejszym artykule przedstawiono wyniki badań prowadzonych wśród spółek notowanych na polskim i niemieckim rynku kapitałowym.

Słowa kluczowe: pozostały wynik całościowy, wynik finansowy netto, WIG 30, DAX

Wprowadzenie

Wprowadzenie do praktyki sprawozdawczej spółek publicznych koncepcji wyniku całościowego miało na celu zwiększenie przejrzystości ujawnień dotyczących zysków i strat kapitałowych odnoszonych bezpośrednio na pozycje kapitału własnego. Jak wskazała M. Marcinkowska (2003: 95), prezentowanie zysków i strat kapitałowych jedynie w kapitale własnym może być mylące dla użytkowników sprawozdań finansowych, którzy są bardziej skoncentrowani na wyniku finansowym niż na zmianie kapitału własnego. Wynik całościowy obejmuje, oprócz wyniku finansowego netto, wszystkie osiągnięte w danym okresie

* dr Jacek Gad, Katedra Rachunkowości, Wydział Zarządzania, Uniwersytet Łódzki, ul. Matejki 22/26, 90-237 Łódź, e-mail: jacek.gad@gmail.pl.

zyski i poniesione straty odnoszone bezpośrednio na kapitał własny (Szychta 2012: 65). Zyski i straty kapitałowe (odnoszone na pozycje kapitału własnego) stanowią składniki pozostałego wyniku całościowego.

Ujmowanie w systemie rachunkowości składników pozostałego wyniku całościowego (zysków i strat kapitałowych) związane jest z wyceną pozycji bilansowych w wartości godziwej (rynkowej) (Szychta 2010: 124; Walińska 2013: 653). Wydaje się zatem, że wartość składników pozostałego wyniku całościowego odzwierciedla w pewnym zakresie zastosowanie przez jednostkę do wyceny pozycji bilansowych mechanizmów rynkowych.

Wykorzystanie w praktyce sprawozdawczej koncepcji wyniku całościowego może w początkowym okresie powodować pewne trudności dla użytkowników sprawozdań finansowych. Chodzi o zróżnicowaną formę prezentacji składników pozostałego wyniku całościowego w sprawozdaniach finansowych (Gad 2014a, 2014b).

W literaturze przedmiotu nie ma jednoznacznego poglądu co do sposobu tłumaczenia angielskiego sformułowania *comprehensive income*. W oficjalnym tłumaczeniu MSR 1 *comprehensive income* przetłumaczono jako „dochód całkowity”. Zdaniem autora bardziej trafne jest sformułowanie zaproponowane przez A. Szychtę (2012: 68), tj. „wynik całościowy”.

Celem głównym niniejszego artykułu jest analiza pozostałego wyniku całościowego oraz wyniku finansowego z punktu widzenia oceny dokonań jednostki. Celem artykułu jest również ustalenie, w jakim stopniu składniki pozostałego wyniku całościowego (naliczone w poprzednich okresach) przekładają się na bieżący wynik finansowy.

Treści prezentowane w niniejszym artykule sformułowano na podstawie studiów literaturowych oraz analizy raportów rocznych spółek należących do indeksów WIG 30 oraz DAX.

1. Rachunek zysków i strat oraz sprawozdanie z pozostałego wyniku całościowego jako źródła informacji na temat obecnych i przyszłych korzyści ekonomicznych

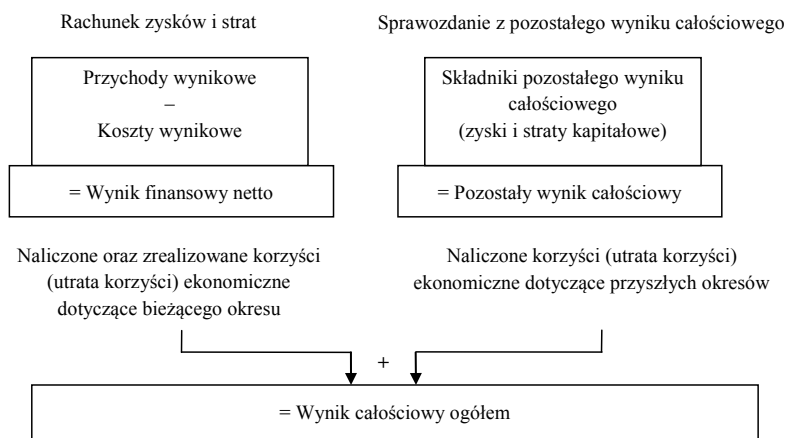
Sprawozdawczość finansowa jest narzędziem pozwalającym zmniejszyć poziom asymetrii informacji towarzyszącej rynkom kapitałowym. Błędne lub niepełne informacje mogą prowadzić do podjęcia nieracjonalnych decyzji. Jak zauważyła A. Jarugowa (1994: 13), „rachunkowość ma (...) za zadanie tworzenie «platformy» wzajemnego porozumiewania się podmiotu z otoczeniem (...)”. Sprawozdania finansowe pozwalają ustalić, czy zarządzający wywiązują się z funkcji powierniczej¹. Sprawozdania te dostarczają przede wszystkim

¹ Badania przeprowadzone na zlecenie Europejskiej Grupy Doradczej ds. Sprawozdawczości Finansowej wskazują, że uczestnicy rynku kapitałowego w większej mierze wykorzystują sprawozdania finansowe do oceny działań zarządu niż do podjęcia decyzji typu zatrzymaj/kup lub do oceny wypłacalności jednostki (*The needs of sers...* 2009). Konieczność rozliczenia się zarządzających za pomocą śródrocznych oraz rocznych sprawozdań finansowych powoduje, że działają oni tak, aby osiągnąć oczekiwane wyniki na koniec okresu sprawozdawczego (Gad 2013: 180).

informacji historycznych (*ex post*), na podstawie których można określić efektywność zarządzania w określonych przedziałach czasowych, tzw. okresach sprawozdawczych (kwartał, półrocze, rok). Pamiętać jednak należy, że sprawozdania finansowe dostarczają również w pewnym zakresie informacji na temat przyszłości².

Rezultaty zarządzania przedsiębiorstwem (przychody i koszty) związane z danym okresem sprawozdawczym przedstawione są w rachunku zysków i strat. Zyski i straty kapitałowe podlegające realizacji w kolejnych latach ujmowane w pozostałym wyniku całościowym (oraz w kapitale własnym). Jak zauważyła A. Szychta (2012: 85), „ustalenie i prezentowanie w sprawozdaniu finansowym spółek publicznych dwóch kategorii wyniku opisujących ich finansowe rezultaty działalności w danym okresie sprawozdawczym (zysk albo strata netto i całkowite dochody ogółem) powinno stanowić dla użytkowników sprawozdań tych podmiotów jednocześnie podstawę do oceny dokonań spółki i jej zarządu w danym okresie oraz do sformułowania wniosków odnoszących się do wpływu całkowitych dochodów ogółem i ich komponentów na wzrost wartości dla akcjonariuszy spółki, a także umożliwiać prognozowanie zmian zysku (straty) netto w następnych okresach”.

W tradycyjnym rachunku zysków i strat prezentowane są naliczone oraz zrealizowane korzyści ekonomiczne dotyczące bieżącego okresu, z kolei w sprawozdaniu z pozostałego wyniku całościowego prezentowane są naliczone korzyści ekonomiczne, które będą zrealizowane w kolejnych okresach (por. rys. 1).

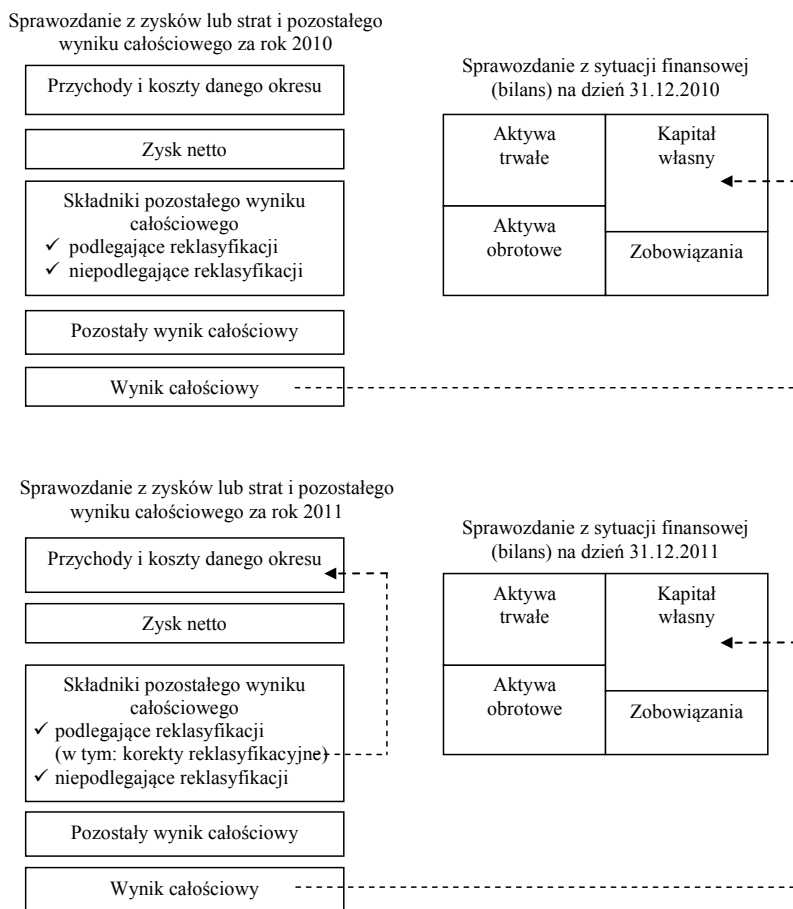
Rysunek 1. Rachunek zysków i strat a sprawozdanie z pozostałego wyniku całościowego

Źródło: opracowanie własne.

² Dla przykładu aktywa w bilansie powinny być zaprezentowane w kwocie odzwierciedlającej wartość przyszłych korzyści, które jednostka spodziewa się uzyskać z tytułu użytkowania składnika aktywów lub jego zbycia. Wydaje się, że można stwierdzić, iż aktywa przedstawiają mapę przyszłych korzyści ekonomicznych jednostki.

W zależności od tego, gdzie będzie ujmowana realizacja korzyści (utrata korzyści) ekonomicznych dotyczących składników pozostałego wyniku całościowego, wyróżnić można dwie ich grupy (por. rys. 2). Pierwsza grupa to składniki podlegające reklasyfikacji do zysku (straty) netto. W przypadku tej grupy składników pozostałego wyniku całościowego zrealizowane korzyści (utrata korzyści) ujmowane będą w rachunku zysków i strat. Do grupy tej zalicza się m.in.:

- zyski lub straty z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych,
- zyski lub straty wynikające z przeliczenia sprawozdań finansowych jednostek działających za granicą,
- wynik z przeszacowania składników aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży.

Rysunek 2. Prezentacja składników pozostałego wyniku całościowego w sprawozdaniu z zysków lub strat i pozostałego wyniku całościowego oraz sprawozdaniu z sytuacji finansowej (bilansie)

Źródło: opracowanie własne.

Wielkości składników pozostałego wyniku całościowego należące do pierwszej grupy korygowane są o korekty reklasyfikacyjne, które odzwierciedlają zrealizowane zyski i straty kapitałowe. Jest to szczególnie ważne, gdyż kwoty korekt reklasyfikacyjnych wpływają na wysokość zysku netto, który może być następnie np. wypłacany w formie dywidendy.

Druga grupa składników pozostałego wyniku całościowego zawiera składniki, które nie podlegają reklasyfikacji do zysku (straty) netto. Do drugiej grupy należą:

- zyski lub straty z tytułu przeszacowania środków trwałych i wartości niematerialnych,
- zyski lub straty związane z programami określonych świadczeń.

Tym samym, korekty wynikające z przeklasyfikowania nie powstają ani na skutek zmian w nadwyżkach z przeszacowania środków trwałych oraz wartości niematerialnych, ani z tytułu aktuarialnych zysków i strat związanych z programami określonych świadczeń. Zmiany w nadwyżce z przeszacowania mogą być w późniejszych okresach przeniesione do zysków zatrzymanych po tym, kiedy składnik aktywów zostanie zużyty lub wyłączony. Zyski i straty aktuarialne wykazuje się w zyskach zatrzymanych w okresie, w którym są ujmowane jako składniki pozostałego wyniku całościowego (MSR 1 2008, paragrafy 93–96).

2. Ograniczenia związane z wykorzystaniem pozostałego wyniku całościowego do oceny dokonań zarządzających

Jednym z fundamentalnych celów sprawozdawczości finansowej, w tym rachunku zysków i strat, oraz sprawozdania z pozostałego wyniku całościowego, jest dostarczenie informacji pozwalających ocenić perspektywę jednostki odnośnie przyszłych przepływów pieniężnych (*Conceptual...* 2010). Problem w tym, iż – jak potwierdzają wyniki badań – stopień powtarzalności składników wyniku całościowego, w porównaniu z przychodami i kosztami ujmowanymi w rachunku zysków i strat, jest niski (Rees, Shane 2012: 796–797). Trudno zatem na ich podstawie prognozować przepływy pieniężne. Dodatkowo sprawozdanie z pozostałego wyniku całościowego, w odróżnieniu od rachunku zysków i strat, dostarcza informacji na temat niezrealizowanych korzyści/niekorzyści (za wyjątkiem pozycji pozostałego wyniku całościowego, reklasyfikowanych w danym okresie do rachunku zysków i strat), co może utrudniać oszacowanie przyszłych przepływów pieniężnych, które będzie generowała jednostka.

Ocena realizacji funkcji powierniczej przez zarządzających z wykorzystaniem sprawozdania z pozostałego wyniku całościowego stanowi również pewien problem. Sprawozdania finansowe powinny dostarczać informacje, które pomogą ocenić, na ile zarząd efektywnie i skutecznie wypełnia obowiązki związane z wykorzystaniem zasobów przedsiębiorstwa. W literaturze zwraca się uwagę, że wynik całościowy nie może być dobrą miarą efektywności działań zarządzających, ponieważ odzwierciedla zdarzenia, które są poza kontrolą zarządzających (Yen, Hirst, Hopkins 2007: 63). Zarządzający w dużej mierze kontrolują koszty operacyjne przedsiębiorstwa. Mogą oni również wpływać na poziom generowanych przez przedsiębiorstwa przychodów ze sprzedaży. Jednocześnie niektóre decyzje, które

wpływają na pozostały wynik całościowy, wynikają z polityki oraz misji przedsiębiorstwa, będąc jednocześnie poza bezpośrednią kontrolą zarządu (Rees, Shane 2012: 799). Rees i Shane (2012: 799) wskazali na dwa przykłady ograniczonego wpływu zarządu na składniki pozostałego wyniku całościowego. W pierwszy przykładzie wskazano na ograniczenia wynikające ze strategii/polityki przedsiębiorstwa. Zgodnie ze strategią danego przedsiębiorstwa „X”, narzuconą w pewnej mierze przez radę nadzorczą, nadwyżka gotówki ma być inwestowana w aktywa finansowe dostępne do sprzedaży w celu maksymalizowania stopy zwrotu. Z jednej strony zarząd nie ma wpływu na wahania cen rynkowych przekładające się na zyski/straty kapitałowe, z drugiej strony z kolei zabezpieczenie zysków byłoby niezgodne z polityką maksymalizacji stopy zwrotu. W drugim przykładzie wskazano, iż jeżeli w misji przedsiębiorstwa „Y” zawarte jest stanowisko, że jednostka powinna kontynuować ekspansję zagraniczną i w związku z tym nabyła ona oddział za granicą, to wówczas zyski (straty) kapitałowe wynikające ze zmiany kursu walut (wpływające na przeliczenie sprawozdań finansowych jednostek działających za granicą) nie są pod kontrolą zarządu³.

M. Frenzel (2012: 91) podzielił składniki pozostałego wyniku całościowego na te, które są wynikiem decyzji jednostki odzwierciedlonej w określonej polityce rachunkowości (jako przykład takich składników autor wymienia zyski lub straty związane z zastosowaniem modelu przeszacowania) oraz te, które obowiązują obligatoryjnie wszystkie podmioty (np. zyski bądź straty z przeszacowania aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży).

W literaturze zwraca się uwagę, że pozostały wynik całościowy różni się od wyniku finansowego netto również w następujących obszarach (*A Review...* 2013: 158–159; Rees, Shane 2012: 796–797):

- pozycje zysków i strat kapitałowych ujęte w wyniku całościowym podlegają realizacji w długim terminie,
- pozycje zysków i strat kapitałowych ujęte w wyniku całościowym nie dotyczą działalności operacyjnej,
- pozycje zysków i strat kapitałowych ujęte w wyniku całościowym związane są z dużym poziomem niepewności pomiaru,
- pozycje pozostałego wyniku całościowego nie są przedmiotem podziału (Walińska 2014: 149).

Ważnym problemem z punktu widzenia wykorzystania pozostałego wyniku całościowego do oceny dokonań jednostki jest również zrozumiałość informacji prezentowanych w ramach składników wyniku całościowego. Naukowcy, którzy w swoich badaniach zajmowali się ustaleniem, czy informacje prezentowane w sprawozdaniu z wyniku całościowego mają znaczenie z punktu widzenia szacowania wartości jednostki przez analityków finansowych stwierdzili, iż informacje dotyczące pozostałego wyniku całościowego nie są użyteczne, jeżeli nie są jednocześnie: dostępne oraz łatwe do przetworzenia (tj. jasne) (Hirst, Hopkins 1998: 47).

³ Należy jednocześnie podkreślić, że to, czy dane zdarzenie podlega kontroli zarządu, jest w pewnej mierze subiektywne. Wydaje się, że horyzont czasowy brany pod uwagę wpływa na to, co jest pod kontrolą zarządu.

3. Wynik finansowy netto a pozostały wynik całościowy w praktyce spółek publicznych należących do indeksów WIG 30 oraz DAX

W ramach badania porównano wartości pozostałego wyniku całościowego oraz wyniku finansowego netto. Zidentyfikowano także proporcje między składnikami pozostałego wyniku całościowego podlegającymi reklasyfikacji oraz składnikami, które reklasyfikacji nie podlegają. Problem ten jest ważny, gdyż składniki pozostałego wyniku całościowego podlegające reklasyfikacji będą w przyszłych okresach sprawozdawczych ujmowane w zysku lub stracie netto, a tym samym wpłyną na przyszłe dokonania jednostki. W ramach badania ustalono także formę prezentacji korekt reklasyfikacyjnych w ramach sprawozdania z pozostałego wyniku całościowego.

Grupę badawczą stanowiły spółki należące do indeksów WIG 30 oraz DAX⁴. Badaniu poddane zostały skonsolidowane sprawozdania finansowe sporządzone za rok 2012 oraz 2013.

Badanie empiryczne realizowane było w następujących etapach:

1. Ustalenie średniej arytmetycznej udziałów pozostałego wyniku całościowego w zysku (stracie) netto.
2. Ustalenie średniej arytmetycznej udziałów sumy składników pozostałego wyniku całościowego podlegających reklasyfikacji w zysku (stracie) netto.
3. Ustalenie średniej arytmetycznej udziałów sumy składników pozostałego wyniku całościowego niepodlegających reklasyfikacji w zysku (stracie) netto.
4. Ustalenie udziału spółek, które nie ujawniały informacji na temat korekt reklasyfikacyjnych.
5. Ustalenie średniej arytmetycznej udziałów sumy korekt reklasyfikacyjnych w zysku (stracie) netto.
6. Ustalenie formy prezentacji korekt reklasyfikacyjnych.

Na przestrzeni analizowanych lat, w przypadku spółek z obu indeksów, zwiększył się średni udział pozostałego wyniku całościowego w zysku (stracie) netto. W spółkach należących do indeksu WIG 30 udział ten zwiększył się z 18,99% do 23,70%. W przypadku spółek należących do indeksu DAX udział ten zwiększył się z 39,0% do 62,34%. Wydaje się zatem, że pozostały wynik całościowy ma coraz większy wpływ na dokonania (odzwierciedlone w wyniku finansowym) badanych spółek.

⁴ Lista spółek wchodzących w skład obu indeksów została określona 31.12.2013 r.

Spółki z indeksu DAX: ADIDAS AG, ALLIANZ SE, BASF SE, BAYER AG, BEIERSDORF STK, BMW STK, COMMERZBANK, CONTINENTAL STK, DAIMLER AG, DEUTSCHE BANK STK N, DEUTSCHE BOERSE STK N AG, DEUTSCHE POST STK N, DEUTSCHE TELEKOM, E.ON SE, FRESENIUS MEDI STK, FRESENIUS SE, HEILDELBERG CEMENT AG, HENKEL AG & CO. KGAA-VORZUGSAKTEN, INFINEON TEGC STK N, K+S STK, LANXESS, LINDE STK, LUFTHANSA STK, MERCK KGAA STK, MUNCHNER RUCKVERSICHERUNG, RWE STK, SAP STK, SIMENS STK, THYSSENKRUPP STK, VOLKSWAGEN PR.

Spółki z indeksu WIG 30: PGE, TAURON, ENEA, CCC, EUROCASH, LPP, NETIA, TP, TVN, CYFROWY POLSAT, ASSECO, SYNTHOS, GRUPA AZOTY, ORLEN, PGNIG, LOTOS, KGHM, JSW, LUBELSKI WĘGIEL BOGDANKA, KERNEL, BORYSZEW, PZU, BANK HANDLOWY, ING BANK SŁĄSKI, PKO SA, PKO BP, ALIOR, BREBANK, BZ WBK, GTC.

W spółkach należących do obu indeksów zwiększył się średni udział sumy składników pozostałego wyniku całościowego podlegających reklasyfikacji w zysku (stracie) netto. Wśród spółek należących do indeksu WIG 30 udział ten wzrósł z 17,17% do 21,70%, natomiast wśród spółek należących do indeksu DAX udział ten wzrósł z 24,41% do 55,61%. Wyniki te wskazują, iż zwiększenie średniego udziału pozostałego wyniku całościowego w zysku (stracie) netto miało miejsce za sprawą składników pozostałego wyniku całościowego podlegających reklasyfikacji do zysku (straty) netto⁵. Wydaje się zatem, że w badanych jednostkach pozostały wynik całościowy będzie miał w przyszłych okresach coraz większy wpływ na wynik finansowy netto.

Jeżeli chodzi o średni udział sumy składników pozostałego wyniku całościowego niepodlegających reklasyfikacji w zysku (stracie) netto, to w przypadku spółek należących do indeksu WIG 30 zwiększył się on z 1,97% do 2,73%, z kolei w przypadku spółek należących do indeksu DAX zmniejszył się z 35,81% do 20,41%.

Wyniki badań wskazują, że udział pozostałego wyniku całościowego w zysku (stracie) netto był zdecydowanie większy w przypadku spółek należących do indeksu DAX.

Zarówno w roku 2012, jak i 2013 w spółkach należących do indeksu WIG 30 większy udział w zysku (stracie) netto stanowiły składniki pozostałego wyniku całościowego podlegające reklasyfikacji. Inaczej sytuacja wyglądała w przypadku spółek należących do indeksu DAX. W roku 2012 w spółkach należących do tego indeksu większy udział w zysku (stracie) netto stanowiły składniki niepodlegające reklasyfikacji, natomiast w roku 2013 zdecydowanie większy udział w zysku (stracie) netto stanowiły składniki podlegające reklasyfikacji (por. tab. 1).

Tabela 1

Udział składników pozostałego wyniku całościowego w zysku (stracie) netto (%)

	WIG 30		DAX	
	2012	2013	2012	2013
Średnia arytmetyczna udziałów pozostałego wyniku całościowego w zysku (stracie) netto	18,99	23,70	39,0*	62,34
Średnia arytmetyczna udziałów sumy składników pozostałego wyniku całościowego polegających reklasyfikacji w zysku (stracie) netto	17,17	21,70	24,41	55,61
Średnia arytmetyczna udziałów sumy składników pozostałego wyniku całościowego niepodlegających reklasyfikacji w zysku (stracie) netto	1,97	2,73	35,81	20,41

* Ze względu na niewspółmiernie wysokie wartości przy obliczaniu średniej arytmetycznej wyłączono kwoty prezentowane przez spółkę COMMERZBANK.

Źródło: opracowanie własne.

⁵ W przypadku spółek z indeksu WIG 30 do zwiększenia średniego udziału pozostałego wyniku całościowego w zysku (stracie) netto przyczyniło się w niewielkim zakresie również zwiększenie udziału sumy składników pozostałego wyniku całościowego niepodlegających reklasyfikacji w zysku (stracie) netto.

Aż 60% spółek z indeksu WIG 30 oraz 30% spółek z indeksu DAX nie prezentowało informacji na temat korekt rekłasyfikacyjnych (por. tab. 2). Zapewne w przypadku części spółek takie korekty najzwyczajniej nie wystąpiły, chociaż wydaje się, że w takiej sytuacji powinny być zamieszczone w sprawozdaniu finansowym informacje potwierdzające ten fakt. Jest to ważne, gdyż zbiorcza pozycja składników pozostałego wyniku całościowego może zawierać w sobie kilka pozycji, tzn. może zawierać skompensowane zyski i straty kapitałowe, może być również skorygowana o korekty rekłasyfikacyjne.

Tabela 2

Udział spółek, które nie ujawniały wartości korekt rekłasyfikacyjnych (%)

	WIG 30		DAX	
	2012	2013	2012	2013
Udział spółek, które nie ujawniły wartości korekt rekłasyfikacyjnych (ani w sprawozdaniu z pozostałego wyniku całościowego, ani w notach)	60,0	60,0	30,0	30,0

Źródło: opracowanie własne.

Na przestrzeni analizowanych lat w badanych spółkach zwiększył się udział sumy korekt rekłasyfikacyjnych w zysku (stracie) netto. Udział sumy korekt rekłasyfikacyjnych w zysku netto w przypadku spółek z indeksu WIG 30 zwiększył się z 2,87% do 5,97%, natomiast w przypadku spółek z indeksu DAX z 8,74% do 14,10%. Tym samym zwiększył się udział składników pozostałego wyniku całościowego, które zostały przeniesione z pozycji kapitału własnego do zysku (straty) netto. Wyniki badań wskazują zatem, że na przestrzeni analizowanych lat w badanych spółkach zwiększył się wpływ pozostałego wyniku całościowego na zysk (stratę) netto (por. tab. 3).

Tabela 3

Udział korekt rekłasyfikacyjnych w zysku (stracie) netto (%)

	WIG 30		DAX	
	2012	2013	2012	2013
Średnia arytmetyczna udziałów sumy korekt rekłasyfikacyjnych w zysku (stracie) netto	2,87	5,97	8,74	14,10

Źródło: opracowanie własne.

Żadna ze spółek należących do indeksu WIG 30 nie zaprezentowała na przestrzeni analizowanych lat korekt rekłasyfikacyjnych w sprawozdaniu z pozostałego wyniku całościowego. W przypadku spółek należących do indeksu DAX w roku 2012 aż 43,3% z nich zaprezentowało korekty rekłasyfikacyjne w sprawozdaniu z pozostałego wyniku całościowego. Udział ten zwiększył się jeszcze w roku 2013 i wyniósł 56,6%.

Forma prezentacji korekt rekłasyfikacyjnych zastosowana przez spółki z indeksu DAX została przedstawiona w tabeli 4.

Tabela 4

Fragment sprawozdania z pozostałego wyniku całościowego sporządzonego przez spółki z indeksu DAX w latach 2012–2013

Pozycje podlegające przekłasyfikowaniu do zysków i strat

1. Różnice kursowe z przeliczenia sprawozdań finansowych jednostek działających za granicą rekłasyfikacja do zysku netto zmiany pojawiające się w trakcie roku obrotowego (zmiana w wartości nieujęta w wyniku finansowym)
2. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży rekłasyfikacja do zysku netto zmiana wartości godziwej nieujęta w wyniku finansowym
3. Zabezpieczenie przepływów pieniężnych rekłasyfikacja do zysku netto zmiana wartości godziwej nieujęta w wyniku finansowym

Pozycje niepodlegające przekłasyfikowaniu do zysków i strat

Źródło: opracowanie własne.

Uwagi końcowe

Przeprowadzone studia literaturowe pozwalają na stwierdzenie, że pozostały wynik całościowy nie stanowi właściwego miernika oceny dokonań zarządu. Nie znaczy to, że nie dostarcza on wartościowych, z punktu widzenia oceny sytuacji finansowej przedsiębiorstwa, informacji.

Pozostały wynik całościowy wskazuje potencjalne korzyści ekonomiczne, które mogą w przyszłych okresach zamienić się na zysk netto, a następnie zostać wypłacone właścicielom w postaci dywidendy. Należy jednak podkreślić, że wartość składników pozostałego wyniku całościowego uzależniona jest od mechanizmów rynkowych.

W badanych spółkach średnia arytmetyczna udziału pozostałego wyniku całościowego w zysku (stracie) netto zwiększyła się na przestrzeni analizowanych lat. W roku 2013 udział ten wynosił 23,70% w przypadku spółek z indeksu WIG 30 oraz aż 62,34% w przypadku spółek z indeksu DAX. Co istotne, w przypadku spółek z obu indeksów zwiększył się udział składników pozostałego wyniku całościowego podlegających rekłasyfikacji w zysku (stracie) netto. Wydaje się zatem, że w przyszłych okresach sprawozdawczych zwiększy się wartość korekt rekłasyfikacyjnych ujmowanych w zysku (stracie) netto. Należy zaznaczyć, że słabością badanych spółek (chodzi tu głównie o spółki z indeksu WIG 30) był brak prezentacji w sprawozdaniu finansowym informacji na temat korekt rekłasyfikacyjnych.

Wyniki przeprowadzonego badania empirycznego wskazują, że składniki wyniku finansowego w spółkach należących do indeksu DAX mają większy wpływ na wynik finansowy netto niż w przypadku spółek z indeksu WIG 30. Wydaje się, iż słusznym jest stwierdzenie, że większa powszechność wykorzystania wartości (godziwej) rynkowej do

wyceny pozycji bilansowych jest przejawem wyższego poziomu rozwoju danego rynku kapitałowego.

Literatura

- A Review of the Conceptual for Financial Reporting* (2013), Discussion Paper no.1, IASB.
- Conceptual Framework for Financial Reporting* (2010), IASB.
- Frendzel M. (2012), *Zyski i straty kapitałowe i ich prezentacja przez spółki notowane na Gieldzie Papierów Wartościowych w Londynie*, „Folia Oeconomica” nr 262, s. 89–108.
- Gad J. (2013), *Sprawozdawczość biznesowa wobec założeń teorii agencji*, „Zarządzanie i Finanse. Journal of Management and Finance” vol. 11/2, iss. 6, s. 172–186.
- Gad J. (2014a), *Sprawozdanie z wyniku całościowego jako źródło informacji na temat kapitałowych przychodów i kosztów – doświadczenia polskiego i niemieckiego rynku kapitałowego*, „Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości” nr 75 (131), s. 47–68.
- Gad J. (2014b), *Prezentacja składników wyniku całościowego w kapitale własnym – praktyka sprawozdawcza spółek giełdowych w Polsce i Niemczech*, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, „Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia” nr 66, s. 319–329.
- Hirst D.E., Hopkins P. (1998), *Comprehensive Income Disclosures and Analysts' Valuation Judgments*, „Journal of Accounting Research” vol. 36, s. 47–75.
- Jarugowa A. (1994), *Rachunkowość bankowa w warunkach gospodarki rynkowej*, w: A. Jarugowa, J. Marcinkowski, M. Marcinkowska, *Rachunkowość banków komercyjnych*, Centrum Edukacji i Rozwoju Biznesu, Warszawa, s. 19–29.
- Marcinkowska M. (2003), *Istota wyniku całościowego i jego ujmowanie w sprawozdawczości finansowej*, „Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości” nr 17 (33), s. 89–109.
- MSR 1 (2008), Międzynarodowy Standard Rachunkowości 1, <http://polanskaudyt.pl/wp-content/uploads/2012/11/MSR-1-Prezentacja-sprawozda%C5%84-finansowych.pdf>.
- Rees L.L., Shane P.B. (2012), *Academic Research and Standard-Setting: The Case of Other Comprehensive Income*, „Accounting Horizons” vol. 26, no. 4, s. 796–797.
- Szycha A. (2012), *Dochoydy całkowite w sprawozdaniach finansowych największych spółek notowanych na GPW w Warszawie*, „Folia Oeconomica” nr 263, s. 65–88.
- The needs of users of financial information. A user survey* (2009), Pro-Active Accounting Activities in Europe, The Conseil National de la Comptabilité and EFRAG.
- Yen A.C., Hirst D.E., Hopkins P.E. (2007), *A content analysis of the comprehensive income exposure draft comment letters*, „Research in Accounting Regulation” vol. 19, s. 53–79.
- Walińska E. (2013), *Przychody rozliczane w czasie w świetle koncepcji wyniku całościowego*, w: *Nauka o rachunkowości na progu gospodarki opartej na wiedzy*, red. A. Karmańska, Oficyna Wydawnicza Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, Warszawa, s. 647–662.
- Walińska E. (2014), *Reklasyfikacja innych wyników całościowych jako szczególny przypadek alokacji przychodów i kosztów*, „Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości” nr 77 (133), s. 141–157.

THE OTHER COMPREHENSIVE INCOME AND NET FINANCIAL RESULT IN THE LIGHT OF UNIT'S PERFORMANCE EVALUATION

Abstract: *Purpose* – The main purpose of this article is to analyze the other comprehensive income and net financial result in the light of unit's performance evaluation. The purpose of this article is also to determine to what extent the components of other comprehensive income (accrued in previous periods) are reflected in the current net profit or loss.

Design/methodology/approach – Literature studies and analysis of the annual reports of the companies from WIG 30 and DAX indexes.

Findings – The other comprehensive income indicates the potential economic benefits that could be recognized in profit or loss in the future periods. The arithmetic average of the share of other comprehensive in-

come in net profit (loss) in examined companies was significant and increased over the analyzed years. What is important, in the case of both indexes, the share of components of other comprehensive income, which may be reclassified to profit (loss) increased. It seems, therefore, that in the future the value of reclassification adjustments recognized in the profit (loss) will increase. It should be noted that the weakness of reporting practices of examined companies (in particular companies from the WIG 30) was the lack of information about reclassification adjustments in financial statements.

Originality/value – The consequences of implementation of the concept of comprehensive income for the reporting practices are still a research gap. It seems that comparative research in this area are particularly valuable. This paper presents the results of research conducted among the companies listed on the Polish and German capital market.

Keywords: other comprehensive income, net financial result, WIG, DAX

Cytowanie

Gad J. (2015), *Pozostały wynik całościowy oraz wynik finansowy netto w świetle oceny dokonań jednostki*, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego nr 855, „Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia” nr 74, t. 1, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin, s. 631–642; www.wneiz.pl/frfu.